

Afgørelser – Reg. nr.: 07923.00

Fredningen vedrører: Stenders Grusgrav

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

19-11-1997

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET>

Medtaget i
SK 1-33 10/11/1995

REG. NR. 7923. 00

År 1997 den 19. november afsagde fredningsnævnet for Bornholms amts fredningskreds følgende

K E N D E L S E

i sag nr. 57/1995

Fredning af en lokalitet med geologiske profiler
i Stenders Grusgrav ved Grisby i Rønne kom-
mune, matr. nr. 82-b og 82-a Knudsker.

Miljø- og Energiministeriet
Statv. og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1996 - 1211/6 0015 Bil.
Akt. nr. 3

Ved skrivelse af 28. november 1995 har Danmarks Naturfredningsforening rejst fredningssag for et ca. 3,3 ha stort areal med geologiske profiler i Stenders Grusgrav ved Grisby i Rønne kommune.

Det areal, der ønskes fredet, består af hele ejendommen matr. nr. 82-b Knudsker på knap 2,9 ha og 0,4 ha af ejendommen matr. nr. 82-a smst.

I regionplanen for Bornholm 1993 er området udlagt til råstofvindingsområde, og den aktuelle anvendelse af den væsentligste del af området, Stenders Grusgrav, er råstofvindning. Indvindingsstilladelsen udløber pr. 1. juli 1998.

I lokalplan nr. 65 (af 1992) udlægges Stenders Grusgrav til golfbaneformål ved grusgravningens ophør.

Fredningsforslaget er begrundet i, at der i Stenders Grusgrav findes værdifulde geologiske profiler med synlige lagserier af meget høj kvalitet og dermed af stor undervisningsmæssig og forskningsmæssig betydning.

Fredningsforslaget har til formål

- at bevare de værdifulde profiler synlige for forskning og undervisning,
- at sikre offentlig adgang til profilerne,
- at sikre information på stedet om de geologiske lagserier,
- at sikre pleje af profilerne, så lagserierne forbliver synlige,
- at bevare grusgravens store undervisnings- og forskningsmæssige betydning, og
- at sikre helhedsindtrykket i de nærmeste omgivelser omkring lagserierne.

Rejsningen af fredningssagen har været bekendtgjort i Statstidende den 19. december 1995 og i Bornholms Tidende den 18. december 1995, og fredningsnævnet har afholdt besigtigelse og offentligt møde den 8. februar 1996.

På det offentlige møde gik Bornholms Amt ind for en fredning, men kunne ikke støtte Danmarks Naturfredningsforenings forslag, som amtet fandt for omfattende i udstrækning og for plejekrævende. Amtet var særligt betænkelig ved forslaget forudsætning om at etablere stejle grusgravvægge på større profiler, idet der herved opstod risiko for nedstyrtning, der kunne berøre såvel cykelvejen som den tilstødende golfbane. Bornholms Golfklub gav under samme møde også udtryk for modstand mod fredningsforslaget, som man anså ville begrænse mulighederne for at kunne spille golf i grusgraven, når råstofvindningen ophørte.

De rejste indsigelser førte til, at såvel denne fredningssag som en samtidig hermed rejst sag ved-

rorende den nærliggende Carl Nielsens Grusgrav, blev udsat på blandt andet overvejelse af frednings omfang og indhold.

I begyndelsen af juli måned 1996 opstod der efter et kraftigt regnskyl et skred på 7-8 m ved den østlige grænse af det areal, Danmarks Naturfredningsforening ønskede fredet, det vil sige ind mod golfbanen.

Efter møder med de involverede parter udarbejdede Danmarks Naturfredningsforening i marts måned 1997 et ændret fredningsforslag vedrørende Stenders Grusgrav.

Det ændrede forslag, der vandt tilslutning fra Rønne kommune og Bornholms Golfklub, men som blev mødt med indsigelser fra Bornholms Amt, blev den 16. maj 1997 fremsat af Danmarks Naturfredningsforening som endeligt fredningsforslag.

Ved dette forslag indskrænkes det areal, der ønskes fredet, til 1,44 ha, heraf 1,4 ha af matr. nr. 82-b Knudsker og 0,04 ha af matr. nr. 82-a smst.

I lighed med det oprindelige forslag indeholder også det nye forslag bestemmelser om naturpleje og naturgenopretning og forudsætter i et vist omfang oprensning for at skabe stejle-skrænter af hensyn til jagttagelsen af profilerne.

Bornholms Amts indvendinger mod forslaget er begrundet i, at amtet ikke finder det sikkerhedsmæssigt forsvarligt at foretage en løbende oprensning af skrænten mod sydvest. Amtet er derimod indstillet på at medvirke til beskyttelse af de geologiske profiler ved en ændret efterbehandlingsplan, således at profilerne lades urørte til naturlig sammenskridning inden for grusgravens afgrænsning, og at der alene foretages oprensning midt i graven.

Bornholms Golfklub har under forbehold af adgangen til at anlægge et "herreudslagssted" inden for fredningsgrænsen ikke haft indvendinger mod Danmarks Naturfredningsforenings endelige forslag.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet finder, at Stenders Grusgrav rummer så værdifulde geologiske profiler, at der bør ske fredning af den mest karakteristiske del af grusgraven for at sikre såvel grusgravens naturvidenskabelige værdier som offentlighedens adgang til profilerne.

Der bør gives mulighed for at foretage naturpleje og naturgenopretning i området til fremme af

fredningsformålet. Ved denne naturpleje må det tilstræbes, at der tages hensyn til såvel ønsket om, at profilerne kan besigtiges, som til at disse ikke oprenses i randområderne på en sådan måde, at risikoen for sammenskridning øges.

Med disse korrektioner tages Danmarks Naturfredningsforenings endelige forslag til følge som nedenfor bestemt.

Fredningen træder ikke i stedet for tilladelser efter naturbeskyttelseslovens § 38 stk. 6.

THI BESTEMMES:

De på vedhæftede kort angivne arealer af ejendommene matr. nr. 82-a og 82-b Knudsker, ialt 1,44 ha, pålægges følgende fredningsbestemmelser:

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål

- at bevare de værdifulde profiler synlige for forskere og for offentligheden,
- at sikre adgang til profilerne,
- at sikre offentligheden information på stedet om profilerne,
- at sikre pleje af profilerne, så de forbliver synlige, og
- at sikre helhedsindtrykket i de nærmeste omgivelser omkring profilerne.

§ 2. Bebyggelse m.v.

Der må ikke opføres bebyggelse eller andre indretninger, herunder faste hegn, der er skæmmende eller fremmede i området. Dog er det tilladt at opsætte hegn og skilte til imødegåelse af nedstyrtningssfare.

§ 3. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer eller ændringer i vegetationsforholdene udover, hvad der er tilladt efter § 4 og den tilladelse til råstofindvinding, som Bornholms Amt har tilladt med udløb 1. juli 1998. Denne afgørelse er påklaget til Naturklagenævnet, som endeligt fastlægger råstofindvindingen i området.

§ 4. Naturpleje.

Bornholms Amt udarbejder en plejeplan for området til opfyldelse af fredningens formål.

Beføjelserne for plejemyndigheden fremgår af de almindeligt gældende regler, for tiden Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 551 af 22. juni 1992.

§ 5. Offentlighedens adgang.

Der skal være fri adgang for offentligheden til profilerne.

§ 6. Information m.v.

Der skal etableres informationstavler eller lignende, der fortæller om den geologi, der kan ses i lagserierne.

Fredningen er ikke til hinder for, at der efter indhentelse af fredningsnævnets forudgående godkendelse af et konkret projekt etableres et "herreudslagssted" for Bornholms Golfklub.

Nævnets afgørelse er énstemmig.

Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til Naturklagenævnet af:

- 1) ejere og brugere,
- 2) enhver der under sagen har givet møde for nævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse,
- 3) statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget, samt
- 4) organisationer m.v., som antages at have en væsentlig interesse i forslaget.

Klage indgives skriftligt til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.

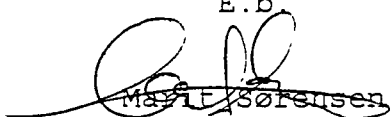
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede, dog højst 4 uger fra offentlig bekendtgørelse af afgørelsen, jfr. naturbeskyttelseslovens § 43.

Søgsmål ved domstolene til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er meddelt klageren, dog senest fra tidspunktet for offentlig bekendtgørelse.

Udskriftens rigtighed bekræftes:

Fredningsnævnet for Bornholms amts fredningskreds,
den 19. november 1997.

E.b.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Marit Sørensen', written over a printed name.

~~Marit Sørensen~~

oass.

REG. NR. 7923. 00.

År 1997 den 19. november afsagde fredningsnævnet for Bornholms amts fredningskreds følgende

K E N D E L S E

om erstatning i sag nr. 57/1995

Fredning af en lokalitet med geologiske profiler
i Stenders Grusgrav ved Grisby i Rønne kom-
mune, matr. nr. 82-b og 82-a Knudsker.

Miljø- og Energiministeriet

J.nr. SN 1997 1211/6 - 0015

20 NOV. 1997

Akt. nr. 3

Ved en samtidig hermed afsagt kendelse har fredningsnævnet truffet afgørelse om fredning af et 1,44 ha stort areal af Stenders Grusgrav ved Grisby i Rønne kommune.

Det fredede areal består af 1,4 ha af ejendommen matr. nr. 82-b Knudsker tilhørende Paul Larsen Rønne A/S og 0,04 ha af ejendommen matr. nr. 82-a smst. tilhørende Aksel Jensen. Det samlede areal af matr. nr. 82-b er 2,8956 ha, medens det samlede areal af landbrugsejendommen "Thors-høj", matr. nr. 82-a er 4,6060 ha.

Formålet med fredningen er

- at bevare de værdifulde profiler synlige for forskere og for offentligheden,
- at sikre adgang til profilerne,
- at sikre offentligheden information på stedet om profilerne,
- at sikre pleje af profilerne, så de forbliver synlige, og
- at sikre helhedsindtrykket i de nærmeste omgivelser omkring profilerne.

Til opfyldelse heraf indeholder kendelsen bestemmelser om naturpleje, forbud mod bebyggelse og terrænændringer, samt bestemmelser om offentlighedens adgang og om information.

De fredede arealer er i regionplanen for Bornholm 1993 udlagt til råstofindvindingsområde og anvendes p.t. i det væsentlige hertil (82-b).

I tilknytning til den råstoff tilladelse Bornholms Amt har meddelt råstofindvinderen, ejeren af matr. nr. 82-b, Paul Larsen Rønne A/S, er der lyst en deklaration om efterbehandling af hele grusgraven, hvori blandt andet bestemmes, at endelige skråninger ikke må være stejle end 1:2, og at efterbehandlingen skal være afsluttet inden 1 år efter gravningens ophør og senest 1. juli 1999.

Da ejeren af matr. nr. 82-b ønskede at få mulighed for - uanset den verserende frednings sag - at påbegynde efterbehandling af grusgraven i takt med indvindingens ophør, meddelte fredningsnævnet den 19. marts 1997 dispensation fra det oprindelige fredningsforslag til at påbegynde efterbehandling af den østlige og nordøstlige del af grusgrav. Det areal, der er omfattet af dispensationen, ligger for størstedelens vedkommende uden for det endeligt fredede område.

Ejeren af matr. nr. 82-b Paul Larsen Rønne A/S har ikke fremsat noget erstatningskrav.

Ejeren af matr. nr. 82-a Aksel Jensen har uden nærmere angivelse krævet erstatning for de tab, fredningen måtte påføre ham.

Endelig har Bornholms Golfklub med henvisning til naturbeskyttelseslovens § 37 stk. 5 og § 39,

men iøvrigt uden angivelse fremsat erstatningskrav i anledning af fredningen. Golfklubben er tillagt forkobsret til et areal af matr. nr. 82-a og har forventninger til den fremtidige udnyttelse af de pågældende ejendomme, idet lokalplan nr. 65 af 1992 udlægger ejendommene til golfbaneformål ved grusgravningens ophør.

Fredningsnævnet skal udtale:

Fredningserstatningerne skal tilkendes med de beløb, hvormed fredningen må antages at nedsætte den kontante handelsværdi af ejendommene. Ved bedømmelsen heraf må der tages hensyn til de ulemper fredningen påfører ejendommene.

Udnyttelsen af de to ejendomme er allerede i væsentlig grad begrænset af planlægningsloven, og fredningen påvirker reelt ikke muligheden for at anvende ejendommene som hidtil.

Den væsentligste ulempe for grundejerne ved fredningen må antages at være bestemmelsen om offentlighedens adgang til de geologiske profiler.

For såvidt angår matr. nr. 82-b Knudsker medfører fredningen, at firmaet Paul Larsen Rønne A/S til dels undgår at skulle foretage en bekostelig reetablering/efterbehandling af den fredede del af grusgraven ved råstofindvindingens ophør. Under de således foreliggende omstændigheder finder fredningsnævnet ikke, at der er grundlag for at tilkende selskabet en erstatning for fredningsindgrebet udover minimumserstatningen, som efter Naturklagenævnets afgørelse i sag nr. 31/1995 må antages at være på 2.000 kr. pr. ha eller oprundet 3.000 kr.

Ud fra en samlet bedømmelse af den hidtidige anvendelse af den fredede del af matr. nr. 82-a Knudsker sammenholdt med arealets beskedne størrelse, 0,04 ha, finder nævnet ikke, at Aksel Jensen påføres ulemper ved fredningsindgrebet, udover hvad der må anses for dækket ved minimumserstatningen på 2.000 kr.

Nævnet finder derimod ikke, at golfklubben, der hverken er ejer eller aktuel bruger, har godtgjort at være påført noget tab ved fredningsindgrebet, jfr. naturbeskyttelseslovens § 39 stk. 1, jfr. § 37 stk. 5. Der tilkendes derfor ikke Bornholms Golfklub erstatning i anledning af samme.

De tilkendte erstatninger forrentes fra kendelsens dato indtil udbetaling sker med en årlig rente svarende til Danmarks Nationalbanks diskonto, jfr. naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 3.

Det samlede erstatningsbeløb afholdes af staten med 3/4 og Bornholms Amt med 1/4, jfr. naturbe-

skyttelseslovens § 49 stk. 3.

Nævnets afgørelse er énstemmig.

Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til Naturklagenævnet af den, der anser sig berettiget til en større erstatning eller godtgørelse, samt af Skov- og Naturstyrelsen og Bornholms Amt, jfr. naturbeskyttelseslovens § 43.

Klage indgives skriftligt til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede, dog højst 4 uger fra offentlig bekendtgørelse af afgørelsen, jfr. naturbeskyttelseslovens § 43.

Søgsmål ved domstolene til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er meddelt klageren, dog senest fra tidspunktet for offentlig bekendtgørelse.

Sven Harild

F. Schønnemann

Anders Jelle

-oOo-

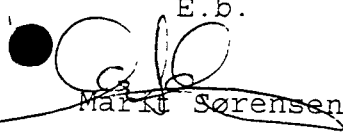
-oOo-

-oOo-

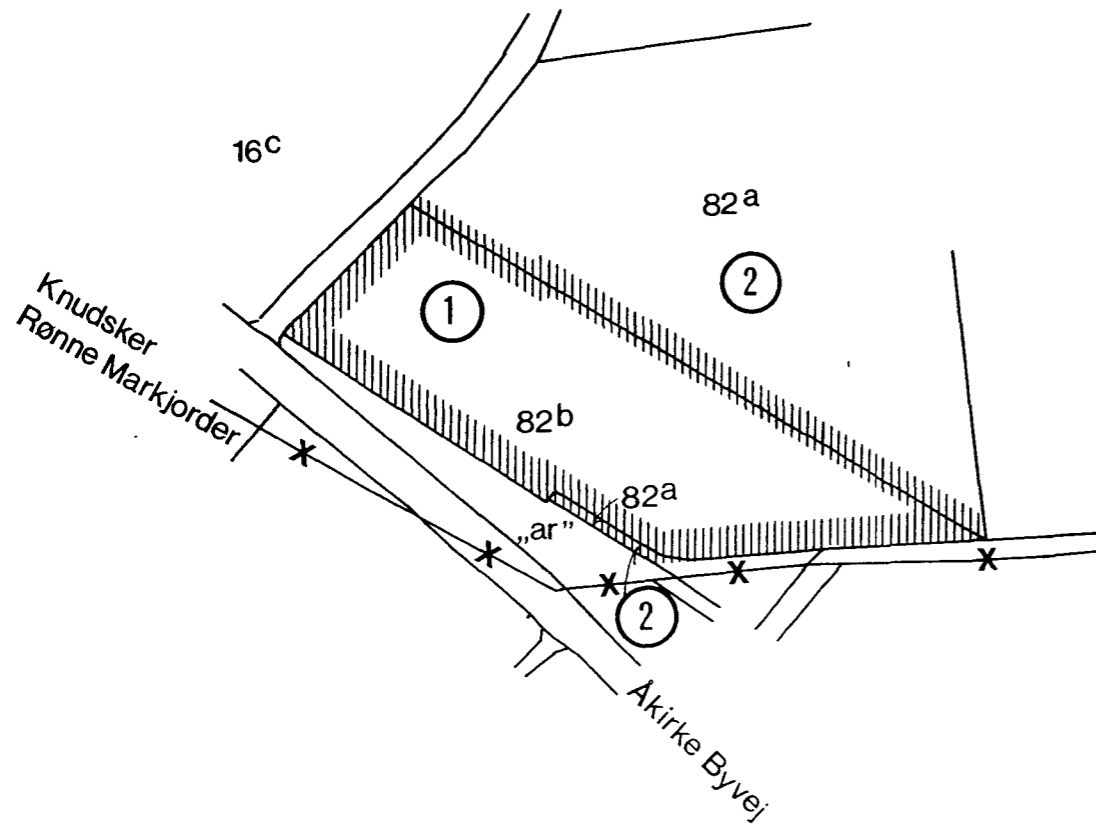
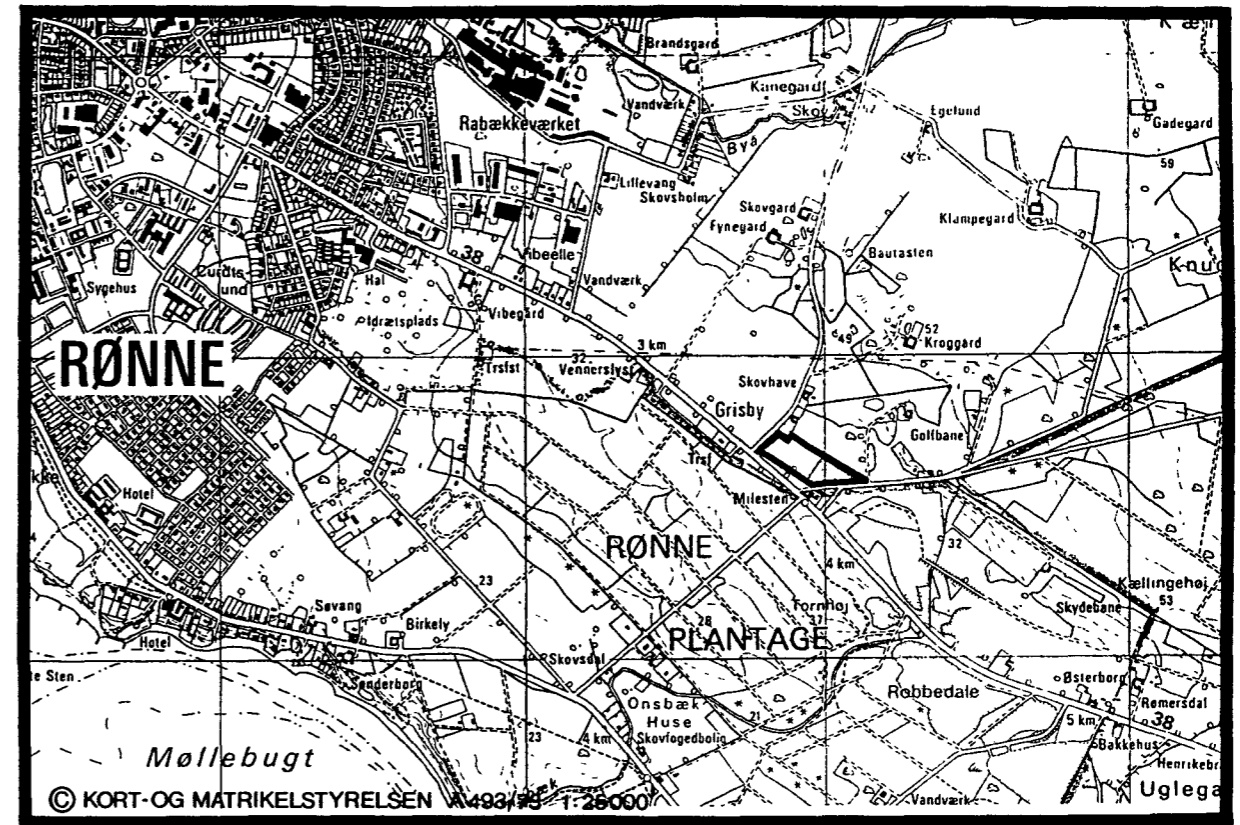
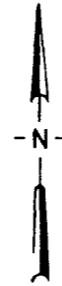
Udskriftens rigtighed bekræftes:

Fredningsnævnet for Bornholms amts fredningskreds,
den 19. november 1997.

E.b.

Mark Sørensen

oass.

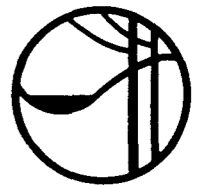

Geologiske profiler i Stenders grusgrav ved Grisby.

Del af
Knudsker
Rønne Kommune

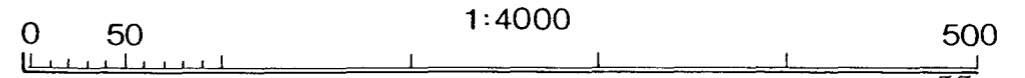
BORNHOLMS AMT

Udfærdiget i nov. 1995 af
Danmarks Naturfredningsforening
J.nr. 0111 - 413

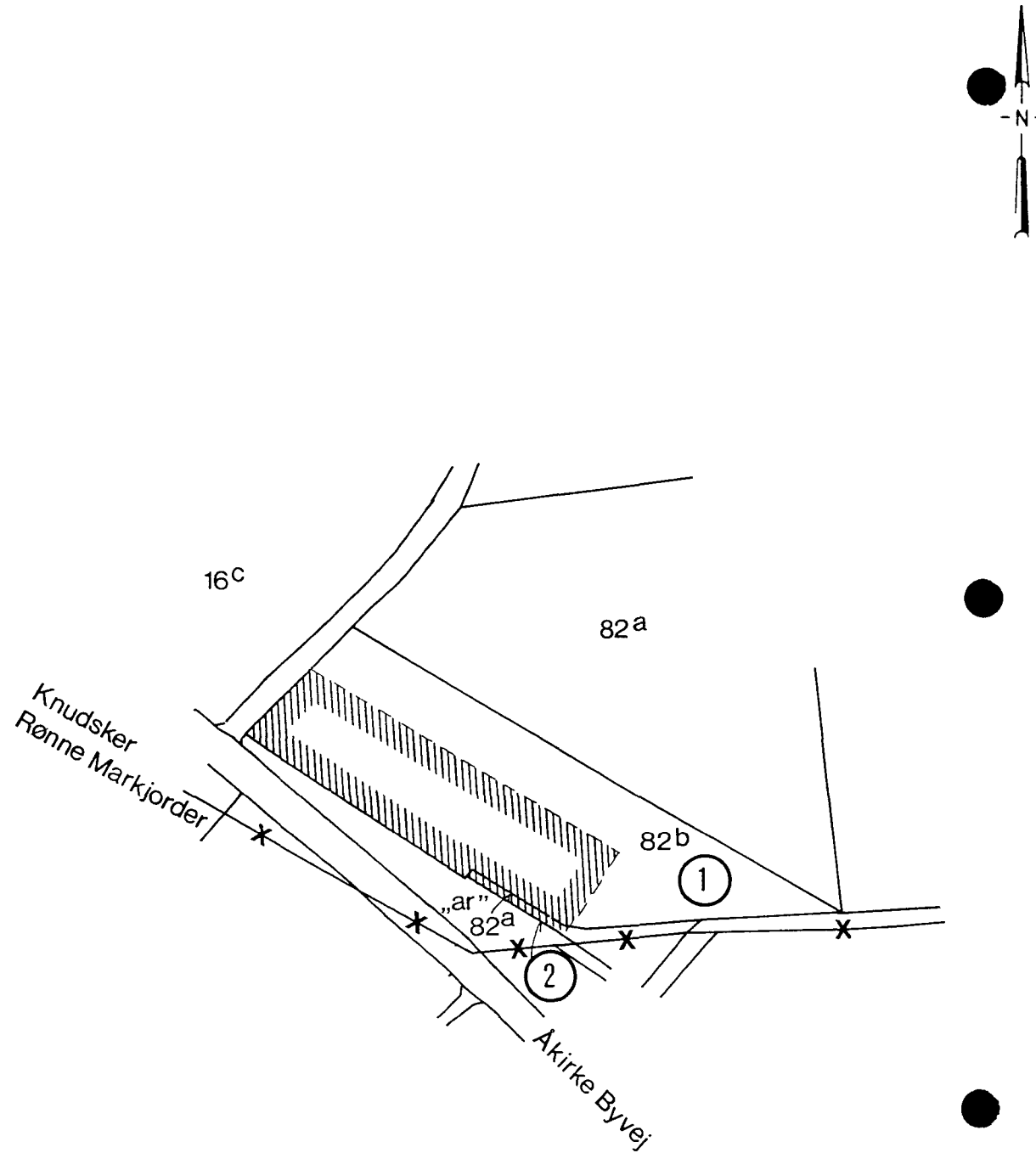

Signaturforklaring

- fredningsgrænse
- ejerlavsgænse
- henvisning til areal- og lodsejerlisten

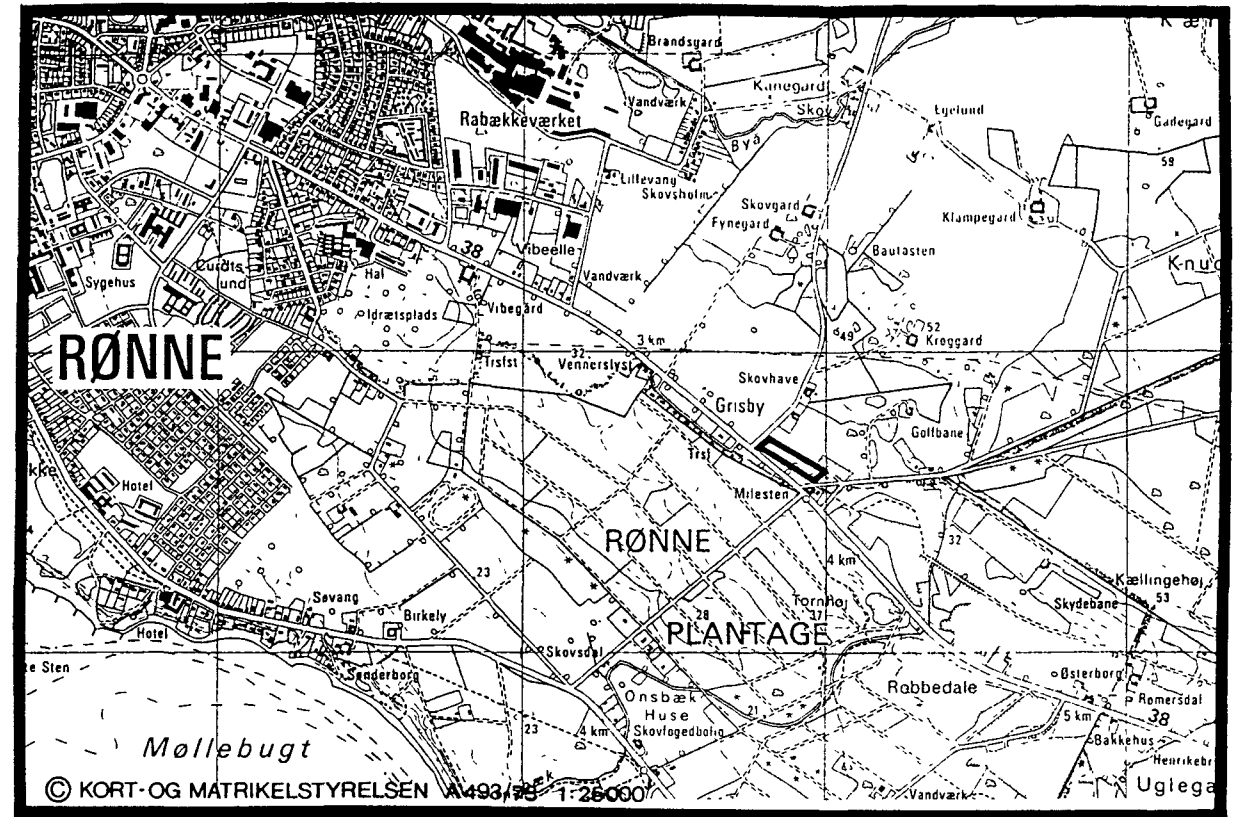

1:4000
kopi af matr. kortet
ajour maj 1995

1:4000
kopi af matr. kortet
ajour marts 1997

Fredningskort
til brug ved fredningsnævnets
afgørelse af 19/11-1997.
FS: 57/1995

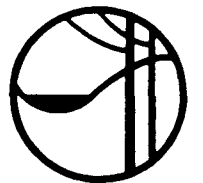

**Geologiske profiler i
Stenders grusgrav ved Grisby.**

Del af
Knudsker
Rønne Kommune
BORNHOLMS AMT

REG. NR. 7923.00.

Udfærdiget i nov. 1995 af
Danmarks Naturfredningsforening
J.nr. 0111-413
Ændret marts 1997

- Signaturforklaring
- ||||| fredningsgrænse
  - x- ejerlavsgænse
  - ② henvisning til areal- og lodsejerlisten

Miljø- og Energi ministeriet
J.nr. SN 1008 - 1000
0 50 500

20 1997 11/11/6 1015
Akt. nr.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07923.00

Dispensationer i perioden: 19-03-1997 - 04-03-1999

Fredningsnævnet
for
Bornholms amts fredningskreds

Dommerkontoret i Rønne
Damgade 4A · 3700 Rønne
Telefon 56 95 01 45 · Fax 56 95 02 45

Sag nr. 57/1995

Den 19 MRS. 1997

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

20 MRS. 99

Paul Larsen Rønne A/S
Industrivej 14
3700 Rønne.

GENPART til, Skov- og Naturstyrelsen
til underretning,
D. h. t. Deres skr. af
J. nr.

På Deres ejendom matr. nr. 82-b Knudsker (Stenders Grusgrav) er der i tilknytning til Bornholms Amts råstoftilladelse den 30. januar 1989 lyst en deklaration om efterbehandling af grusgraven efter gravningens ophør, hvori bl.a. bestemmes, at endelige skråninger ikke må være stejlere end 1:2, og at efterbehandlingen skal være afsluttet senest et år efter gravningens ophør og inden den 1. juli 1999. Forslaget til den verserende sag om fredning af Stenders Grusgrav, der bl.a. har til formål at bevare de geologiske profiler synlige, indeholder bl.a. bestemmelser om, at profilerne skal afrømmes med mellemrum, at grusgravens vægge skal efterlades stejle, og at der ikke må foretages terrænændringer, udover hvad der er nødvendigt for at sikre, at lagserierne forbliver blottede og rene. Forslaget er således umiddelbart til hinder for den i deklarationen forudsatte efterbehandling.

Ved skrivelse af 28. januar 1997 til Bornholms Amt har De anført, at De ønsker at udføre efterbehandlingsarbejderne i takt med indvindingen, idet der i forbindelse med indvindingen forekommer en stor del ventetid/spildtid, som kan anvendes til efterbehandlingsarbejder. Såfremt efterbehandlingen skal afvente fredningsagen, vil det ikke være muligt at nå at efterbehandle grusgraven i sådanne spildperioder inden udløbet af fristen for efterbehandling. De gør gældende, at dette vil påføre Dem ekstra omkostninger, som De stiller krav om dækning af.

I en skrivelse af 30. januar 1997 har Bornholms Amt indstillet, at det afgøres, hvilke dele af området, der kan efterbehandles

efter de tinglyste bestemmelser, således at Paul Larsen Rønne A/S kan efterbehandle i vente/spildtiden.

Fredningsnævnet har i den anledning foretaget en høring af forslagsstilleren Danmarks Naturfredningsforening, som ved skrivelse af 28. februar 1997 har meddelt, at den østlige og nordøstlige del af området kan efterbehandles uden at komme i konflikt med de vigtigste geologiske interesser, som forekommer i de vestlige og sydvestlige profiler.

På denne baggrund meddeler fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 stk. 1 dispensation fra Danmarks Naturfredningsforenings forslag om fredning af de geologiske profiler i Stenders Grusgrav. Ved dispensationen gives der tilladelse til at påbegynde efterbehandling af den østlige og nordøstlige del af grusgraven matr. nr. 82-b Knudsker af areal ca. 2,9 ha. Det område, hvori der kan foretages efterbehandling, svarer til ca. halvdelen af det samlede areal af matr. nr. 82-b Knudsker og er vist på det i kopi vedlagte rids udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening.

Nævnets afgørelse er enstemmig.

Efter lov om naturbeskyttelse § 66 stk. 2 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dens meddelelse.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse § 78 stk. 2 indbringes for Naturklagenævnet af offentlige myndigheder, Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger og lignende, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indgives skriftligt til fredningsnævnet, Damgade 4 A, 3700 Rønne.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. En tilladelse må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage rettidigt indgivet, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.

Opmærksomheden henledes på, at der eventuelt tillige kræves tilladelse fra andre myndigheder til udførelsen af projektet.

Genpart af denne skrivelse er sendt til Skov- og Naturstyrelsen, Bornholms Amt, Danmarks Naturfredningsforening og Rønne kommune.

F. Schønnemann

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 5 MRS. 1999

Bornholms Amt
Teknisk Forvaltning
Østre Ringvej 1
3700 Rønne

Åbent 9.00 - 15.00

GENPART til, Skov- og Naturstyrelsen
til underretning, Fredningsregisteret
D. h. t. Deres skr. af bilag
J. nr.

Den 4. marts 1999
Rettens nr. FN 3/1999

Deres J.nr. 8-70-31-407-2/98

Den 19. november 1997 afsagde fredningsnævnet kendelse om fredning af en lokalitet med geologiske profiler i Stenders Grusgrav ved Grisby i Rønne kommune, matr.nr. 82-b og 82-a, Knudsker. Det fremgår bla.af fredningskendelsen:

"...

Der bør gives mulighed for at foretage naturpleje og naturgenopretning i området til fremme af fredningsformålet. Ved denne naturpleje må det tilstræbes, at der tages hensyn til såvel ønsket om, at profilerne kan besøges, som til at disse ikke oprenses i randområderne på en sådan måde, at risikoen for sammenskrivning øges.

§1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål

- at bevare de værdifulde profiler synlige for forskere og for offentligheden,
- at sikre adgang til profilerne,
- at sikre offentligheden information på stedet om profilerne,
- at sikre pleje af profilerne, så de forbliver synlige, og
- at sikre helhedsindtrykket i de nærmeste omgivelser omkring profilerne.

..."

I forbindelse med fastsættelsen af efterbehandlingskravene for grusgraven, herunder, den fredede lokalitet, har Bornholms Amt ved skrivelse af 21. januar 1999 forespurgt fredningsnævnet om følgende:

1. Hindrer fredningen, at Amtsrådet kræver, at firmaet som led i efterbehandlingen fjerner jorddepoter mellem cykelvej og grusgrav til brug i efterbehandling af grusgraven?
2. Kan skrænt mod vejen Stavelund efterbehandles i 1:2 uden dispensation fra fredningen, jfr. undtagelsesbestemmelse i § 3 om terrænændringer?.

Fredningssagen var rejst af Danmarks Naturfredningsforening, der ved skrivelse af 1. marts 1999 har udtalt:

"DNs lokalkomite mener ikke at fredningen hindrer fjernelse af jorddepoter mellem cykelvej og grusgrav.

Under de foreliggende omstændigheder mener vi ikke at kunne modsætte os at skrænten

ads no 1496-1211/6-0015

mod Stavelundvejen efterbehandles i 1:2. Det er imidlertid indlysende at et sådant indgreb vil forringe fredningens geologiske værdi, og vi henstiller derfor indtrængende at indgrebet begrænses til det absolut nødvendige."

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 22. februar 1999. Da kommunevejen Stavelund er afspærret på grund af nedskridningsfare, har fredningsnævnet opfattet Bornholms Amts skrivelse af 21. januar 1999 således, at henvendelsen tilige må anses at være en dispensationsansøgning såfremt fredningsnævnet måtte finde en sådan fornøden.

I den anledning skal fredningsnævnet meddele, at fredningen ikke ses at hindre fjernelse af jorddepoterne mellem grusgrav og cykelvej. Formålet med fredningen var at bevare profilerne, og der skete ved fredningen ingen ændringer i jorddepoternes forudsatte anvendelse.

For så vidt angår den vestlige skrænt mod kommunevejen Stavelund bemærkes følgende:

Ifølge kendelsen må det tilstræbes, at profilerne kan besigtiges, samt at sammenskridning undgås. Fredningen blev etableret under forudsætning af yderligere råstofindvinding. Den efter fredningen foretagne råstofindvinding har medført, at risikoen for sammenskridning mod vest med deraf følgende væsentlig risiko for nedskridning af den offentlige vej Stavelund er forøget. På denne baggrund finder fredningsnævnet, at det er nødvendigt at tillade efterbehandling af skrænten i 1:2, hvorfor der meddeles dispensation hertil. I fald Bornholms Amt måtte anse det for forsvarligt, bør indgrebet dog begrænses således, at en del af profilerne fortsat fremtræder synlige.

Nævnets afgørelse er enstemmig.

Efter lov om naturbeskyttelse § 66 stk. 2 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dens meddelelse.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse § 78 stk. 2 indbringes for Naturklagenævnet af offentlige myndigheder, Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger og lignende, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indgives skriftligt til fredningsnævnet, Damgade 4 A, 3700 Rønne

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. En tilladelse må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage indgivet, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.

Genpart af denne skrivelse er sendt til Rønne Kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Paul Larsen A/S/PL Entreprise A/S/ og Bornholms Golfklub.

F. Schønnemann